

Asia: 1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojaiksi

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleisen tietosuojalain luonnoksen 2 §:ssä laajennettaisiin tietosuoja-asetuksen soveltamisalaa siten, että asetusta ja tietosuojalakia sovellettaisiin soveltuvin osin myös sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, jota suoritetaan tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetun toiminnan yhteydessä. Tällaista on mm. kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvä henkilötietojen käsittely. Saman säännöksen mukaan laissa voidaan kuitenkin tältä osin säätää toisin.

Puolustusministeriön hallinnonalalla on tarkoituksena esittää, että edellä mainittua mahdollisuutta rajata tietosuoja-asetuksen soveltamista kansalliseen turvallisuuteen liittyvän henkilötietojen käsittelyn osalta, käytettäisiin Puolustusvoimien osalta laajasti. Valmisteilla olevan Puolustusvoimien henkilötietolain mukaan valtaosa Puolustusvoimien suorittamasta henkilötietojen käsittelystä rajattaisiin tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain soveltamisalan ulkopuolelle. Tällaiseen henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin sen sijaan jatkossakin kansallista lainsäädäntöä. Soveltamisen rajaus on mahdollista toteuttaa ehdotetun säännöksen mukaisesti, mutta puolustusministeriö pyytää silti oikeusministeriötä vielä jatkovalmistelussa harkitsemaan, voisiko kansalliseen turvallisuuteen liittyvän henkilötietojen käsittelyn rajata asetuksen ja tietosuojalain soveltamisalan ulkopuolelle yksiselitteisesti lain 2 §:ssä. Havainnollisuuden ja selkeyden vuoksi olisi toivottavaa, että lain ja tietosuoja-asetuksen tosiasialliset soveltamisalat kävisivät ilmi suoraan yleisen tietosuojalain soveltamisalasäännöksestä, eivätkä vain erityislainsäädännön kautta.

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

-

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

Uuden tietosuojalain luonnoksen 2 luvun rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvää käsittelyä koskevassa 6 §:ssä tarkennettaisiin asetuksen 10 artiklan mukaisia käsittelyperusteita. Lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyviä henkilötietoja saa käsitellä jos käsittely on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi, puolustamiseksi tai ratkaisemiseksi. Säännöksen tarkoituksena olisi pysyttää oikeustila nykyisen henkilötietolain 11 ja 12 §:ssä säädetyn kaltaisena. Pykälissä säädetään rikollisiin tekeihin liittyvien tietojen käsittelyn arkaluontoisuudesta sekä nimenomaisesta poikkeuksesta kieltoon käsitellä kyseisiä tietoja oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi, puolustamiseksi tai ratkaisemiseksi.

Uuden tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 1 kohta on tärkeä säännös. Selvyyden vuoksi olisi kuitenkin hyvä säätää myös siitä, miten kyseisiä tietoja voi käsitellä silloin, kun on kyse henkilöstöalan kannalta tarpeellisesta tietojen käsittelystä, kuten käsittelystä vir-kamiesoikeudellisia toimenpiteitä harkittaessa. Asetus antaa toki jo 10 artiklan perus-teella oikeuden asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti käsittelyperusteisiin, mikäli kä-sittely suoritetaan viranomaisen valvonnassa. Jos henkilöstöalan kannalta tarpeellinen henkilötietojen käsittely viranomaisen toiminnassa sisältyy edellä mainittuun asetuksen pääsääntöön, asia on ongelmaton. Yleisen tietosuoja-asetuksen ja ehdotetun tie-tosuojalain muotoiluista ei kuitenkaan täysin selviä, millä perusteella rikostuomioihin liittyviä henkilötietoja voi käsitellä. Tämä on etenkin henkilöstöalan kannalta tärkeä ky-symys, koska kyseisten tietojen käsittely on useissa tilanteissa välttämätöntä.

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

-

Ikärajaa koskevat perustelut

-

3 luku. Valvontaviranomainen

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

-

Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

-

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

-

Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

-

Perustelut

-

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

-

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

-

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

-

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevista poikkeuksista ja suojatoimista

-

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

-

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuojarikosta koskevasta 9 §:stä.

-

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

Tietosuoja-asetuksen 23 artiklassa sallitaan rekisteröidyn oikeuksien rajoittaminen kansallisella lailla. Mietinnössä esitetyn kannan mukaan yleisistä rajoituksista 12–22 artiklojen mukaisesti rekisteröidyn oikeuksiin ei ole kuitenkaan mahdollista säätää yleislaissa johtuen 23 artiklassa säädetyistä vaatimuksesta sääntelyn yksiselitteisyydestä ja tarkkarajaisuudesta.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan voimassa olevan henkilötietolain 27 §:ää vastaava rajoitusäännös olisi kuitenkin erittäin tärkeää sisällyttää myös uuteen yleiseen tietosuojalakiin. Yleisen rekisteröidyn oikeuksien rajoittamista koskevan säännöksen puuttuminen johtaisi

tarpeeseen säätää rajoitusperusteista erikseen sektorikohtaisessa lainsäädännössä, mikä voi johtaa suureen määrään uutta ja muuten tarpeetonta eri-tyyssäätelyä. TATTI-työryhmän työssä on nimenomaisesti kiinnitetty huomiota tarpeet-toman suureen henkilötietojen käsittelyä koskevan erityislainsäädännön määrään.

Vaikka tietosuoja-asetusta todennäköisesti sovelletaan puolustushallinnossa vain suhteellisen vähäiseen määrään asioita, voi asetuksen soveltamisalalla silti tulla eteen tilanteita, joissa rekisteröidyn oikeuksien rajoittaminen on kansallisen turvallisuuden vuoksi välttämätöntä. Tarve voi koskea Puolustusvoimien lisäksi myös puolustusministeriön, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ja Puolustusvoimien yksityisen yhteistyökumppanin suorittamaa henkilötietojen käsittelyä. Ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että kaikkia mainittuja varten laadittaisiin yleisen rajoitusperusteen puuttumisen takia uusia henkilötietojen käsittelyä koskevaa erityissäännöksiä. Mikäli yleiseen tietosuojalakiin sisällytetään säännös, joka mahdollistaa rekisteröidyn oikeuksien rajoittamisen kansallisen turvallisuuden sitä edellyttäessä, puolustusministeriön hallinnonalalla ei todennäköisesti ole lainkaan tarvetta tietosuoja-asetusta ja yleistä tietosuojalakia täydentävälle erityissäätelylle.

Puolustusministeriö kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että tarve rajoittaa tietyissä tilanteissa rekisteröidyn oikeuksia ei rajoitu vain viranomaisiin. Yksityisten toimijoiden osalta ei ole olemassa muuta soveltuvaa paikkaa rajoitussäännökselle kuin yleislaki. Sama koskee julkisella sektorilla mm. ministeriöiden suorittamaa henkilötietojen käsittelyä.

Puolustusministeriön käsityksen mukaan tietosuoja-asetuksen 23 artiklan vaatimus rajoitusten täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta asettaa sisällöllisiä vaatimuksia yleiselle rajoitussäännökselle, mutta ei estä sellaisen säätämistä. Puolustusministeriö pyytää siten oikeusministeriötä vielä selvittämään asian jatkovalmistelussa mahdollisuutta sisällyttää rekisteröidyn oikeuksien rajoittamista koskeva säännös yleiseen tietosuojalakiin.

Wasenius Perttu
Puolustusministeriö